

Jaarstukken 2017

Versie: 8.0.0.0.0.0

(-/- = voordeel, bedragen x € 1.000)	totaal budget 2017	realisatie 2017	verschil	begroting	meerjarenraming		
				2018	2019	2020	2021
Wsw	18.120	17.658	462	16.633	15.371	14.053	13.359
Nieuwe en klassieke doelgroepen	4.480	4.328	152	4.431	4.183	4.334	4.335
sub-totaal	22.600	21.986	614	21.064	19.554	18.387	17.694
Totalen (lasten)	98.725	97.151	1.574	98.546	95.101	93.167	91.756

Realisatie 2017

Ten opzichte van de aangepaste ramingen 2017 is er op het geheel van de 3D budgetten sprake van een onderschrijding van ruim € 1,6 miljoen. Belangrijke oorzaak hiervan is de onderuitputting op het budget voor Beschermd wonen. Per onderdeel van de 3D budgetten zijn er echter verschillen. Op de verdere oorzaken hiervan wordt afzonderlijk ingegaan; zie hiervoor de toelichting op de verschillenanalyses bij de betreffende programmabudgetten.

Meerjarenbeeld 2018 t/m 2021

De ramingen van de budgetten in het meerjarenbeeld zijn gebaseerd op de begroting 2018. De in de september- en decembercirculaire 2017 opgenomen mutaties in de integratie uitkering sociaal domein zijn in het meerjarenbeeld verwerkt. Ten opzichte van de realisatie 2017 dalen de beschikbare budgetten in totaliteit met ca. € 5,4 miljoen. Ook hierbij geldt dat er op de onderdelen van de 3D budgetten grote verschillen in de meerjarige ontwikkeling van de budgetten zijn.

2.3.15 Bijzonder programma Duurzaamheid

2017 was een GOED jaar voor Duurzaamheid in Leiden. Niet alleen is de aandacht voor duurzaamheid flink toegenomen, er is ook in het kader van het Programma Duurzaamheid veel inzet gepleegd en bereikt.

Energietransitie

Met de aanpak voor een aardgasvrije stad loopt Leiden voorop: samen met Utrecht was Leiden in 2017 de eerste stad met een Warmtevisie die duidelijk richting geeft aan de warmtetransitie. Leiden is in 2050 een aardgasvrije stad en in 2035 moet Leiden Zuidwest de eerste aardgasvrije wijk zijn. Met de in december ondertekende 'Intentieovereenkomst Aardgasvrij Leiden Zuidwest' wordt ook getoond dat direct wordt doorgepakt met het samen met partners zoeken naar nieuwe vormen van verwarming in deze landelijke Green Deal pilotwijk. Leiden heeft zich ook ingespannen voor het verduurzamen van het warmtenet. In de toekomst wordt de Leidse regio deels verwarmd met restwarmte uit de Rotterdamse haven.

De verduurzaming van woningen, scholen en bedrijven is verder op gang gekomen. Dat merken we aan de subsidieregeling die bijna leeg is, de energiescans voor huiseigenaren en ondernemers en de vele verzoeken aan wijkambassadeurs en het programmateam. Het concept van wijkambassadeurs is een uniek participatieconcept en krijgt landelijk veel aandacht. Net zoals de maatwerkaanpak voor erfgoed. In 2017 is in navolging van woningen en horeca, gestart met gratis energiescans voor winkeliers. Tevens zijn de voorbereidingen getroffen voor het inrichten voor een leningmogelijkheid voor bedrijven.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is gaan leven in de organisatie en bij stadspartners. Door de campagne Steenbreek met 'Tuinman en Tuinman' is het concreet ontstenen en vergroenen van de stad bij inwoners onder de aandacht gekomen. Door het EU project SPONGE 2020 is in 2017 internationale kennis opgedaan en gedeeld en is gewerkt aan klimaatbestendige plannen voor de pilot gebieden het stationsgebied, Lakenplein en het Noorderkwartier oost.

Biodiversiteit

Om de biodiversiteit te verbeteren is niet alleen bijzonder onderzoek gedaan in het kader van de Omgevingsvisie Hart van Holland met Naturalis. Ook zijn plekken in de stad speciaal voor bijen ingericht, waaronder verschillende bermen en de Oostvlietpolder. Leiden is een van de eerste vijf bijvriendelijke

gemeenten van Nederland. Verbeterpunten voor de biodiversiteit in Leiden zijn in beeld gebracht en kunnen de komende jaren meegenomen met veel reguliere werkzaamheden in de openbare ruimte.

Circulaire economie

Er is Kaderstellend Afvalbeleid opgesteld en door het college voor inspraak vastgesteld. We kiezen voor een realistisch duurzaam systeem met nascheiding van plastic en drankenkartons. Het (gescheiden) inzamelen van papier, textiel wordt bespoedigd door extra containers en educatie.

Duurzaamheid Educatie

In 2017 is de duurzaamheid educatie geprofessionaliseerd en geïntensiveerd. Duurzaamheid krijgt de komende jaren meer aandacht op scholen. Deze nieuwe strategie werpt nu al z'n vruchten af: het door verschillende Leidse partners waaronder de gemeente opgezette educatiemiddel Verwonderpaspoort heeft de Museumeducatieprijs gewonnen. Door leerlingen concreet met business cases aan de slag te laten gaan is onder andere op het DaVinci college een groot zonnedak verzeen.

Samenwerking met Stadspartners

De samenwerking met stadspartners is geïntensiveerd: met de universiteit is een Kennisatelier Duurzaamheid opgezet, met ondernemers wordt samengewerkt in het netwerk SPARK en Economie071 en in concepten zoals de Sustainable BusinessBattle. In de prestatieafspraken met corporaties zijn afspraken over de warmtetransitie. De communicatie en participatie is geprofessionaliseerd met wekelijks meerdere social media berichten, een actieve website, enkele drukbezochte netwerkbijeenkomsten en een klimaatadaptatie gemaakt.

Duurzame organisatie Leiden

Intern is de aansluiting gemaakt tussen ruimtelijke projecten / gebiedsontwikkeling en duurzaamheidsdoelen. Het stationsgebied e.o. profileert zich als de 'Duurzaamste kilometer van Nederland', Leiden Zuidwest is een pilot voor duurzame verstedelijking en ook bij projecten in het Bio Sciencepark en projecten als de Rijkswaterstaatlocatie is duurzaamheid geïntegreerd. De duurzaamheidsparagraaf is sinds een raadsmotie dit voorjaar standaard en wordt nader geconcretiseerd in 2018. De verduurzaming van gemeentelijk vastgoed komt op gang. In 2017 is er voor 25 panden een maatwerkadvies opgesteld en zijn een maatregelen doorgevoerd op o.a. gemeentelijke gymzalen. Op 1 van de panden legt het bewonerscollectief 'Zon op Leiden' een zonnedak. De gemeentelijke organisatie heeft in 2017 duurzaamheidsstappen gemaakt. Niet alleen is de elektriciteit nu volledig afkomstig van Hollandse windmolens, ook is in alle panden gescheiden afvalinzameling ingevoerd, vindt er energiemonitoring plaats en is er veel aandacht geweest voor duurzaam inkopen (MVI).

Communicatie en participatie Leiden gaat GOED

De communicatie en participatie is geprofessionaliseerd met wekelijks meerdere social media berichten, een actieve website, enkele drukbezochte netwerkbijeenkomsten.

Regionale samenwerking

Met de Omgevingsvisie en het in 2017 opgezette Energieprogramma Holland Rijnland blijven we verder kijken dan onze gemeentegrenzen en pakken we samen op een innovatieve manier uitdagingen zoals biodiversiteitsverbetering, verstedelijking, bodemdaling, warmtetransitie, opwekking van duurzame energie, duurzame mobiliteit aan.

2.3.16 Bijzonder programma Omgevingswet

De omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. Gemeente Leiden is in 2017 gestart met het bijzonder programma Omgevingswet om de organisatie voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet.

De invoering van de Omgevingswet betekent voor de gemeentelijke organisatie vooral aandacht voor de integrale benadering van de fysieke leefomgeving en aandacht voor het betrekken van bewoners, bedrijven en instellingen in Leiden bij het maken van keuzes ten aanzien van de fysieke leefomgeving. Tevens brengt de Omgevingswet de invoering van nieuwe wettelijke instrumenten met zich mee zoals Omgevingsvisie en Omgevingsplan en de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vanuit het programma Omgevingswet is in 2017 gewerkt aan de volgende zaken:

- Bewustwording in gemeentelijke organisatie en bij College en Raad
- Het voorbereiden van Omgevingsvisie Leiden en Gebiedsontwikkelperspectieven, met name voor Leiden Zuidwest
- Start met pilotprojecten in de geest van de Omgevingswet rondom Omgevingsplan, participatie en regelgeving
- Verbetering van dienstverlening en werkprocessen met name bij vergunningsaanvragen
- Voorbereiding van digitalisering rondom de Omgevingswet